

Postupak određivanja ostalih sistemski važnih kreditnih institucija i zahtjeva za zaštitni sloj za ostale sistemski važne kreditne institucije

Hrvatska narodna banka u skladu s točkom 15. Smjernica o kriterijima za utvrđivanje uvjeta za primjenu članka 131. stavka 3. Direktive 2013/36/EU u vezi s procjenom ostalih sistemski važnih institucija (EBA/GL/2014/10) (Smjernice), koje je donijelo Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA), i članka 138. Zakona o kreditnim institucijama, "Narodne novine", br. 159/2013., 19/2015. i 102/2015., (ZOKI) na svojim mrežnim stranicama objavljuje Postupak određivanja ostalih sistemski važnih kreditnih institucija i zahtjeva za zaštitni sloj za ostale sistemski važne kreditne institucije.

Hrvatska narodna banka, na temelju ZOKI-ja, dužna je utvrditi ostale sistemski važne kreditne institucije (OSV kreditne institucije) i utvrditi stopu zaštitnog sloja za OSV kreditne institucije te na svojim mrežnim stranicama objaviti elemente tog postupka. Članak 131. stavak 3. Direktive 2013/36/EU implementiran je u članak 138. ZOKI-ja, u kojemu su propisani uvjeti i način utvrđivanja OSV kreditnih institucija, a Smjernice su implementirane u interne akte Hrvatske narodne banke¹.

Hrvatska narodna banka primjenjuje standardni bodovni pristup, potpomognut stručnim procjenama sistemske važnosti kreditnih institucija.

A. Postupak određivanja ostalih sistemski važnih kreditnih institucija

1. Hrvatska narodna banka svake godine utvrđuje OSV kreditne institucije kojima je izdala odobrenje za rad. Postupak procjene OSV-a započinje prikupljanjem podataka, koji čine skup obveznih pokazatelja (Tablica 1.). Podaci se prikupljaju za stanja na kraju tromjesečja počevši s danom 31. prosinca 2013., na nekonsolidiranoj i, ako je dostupno, konsolidiranoj osnovi.

2. Hrvatska narodna banka izračunava za svaku kreditnu instituciju bodove za utvrđivanje kreditne institucije kao OSV kreditne institucije koje se provodi na:

- konsolidiranoj osnovi i/ili
- pojedinačnoj osnovi i/ili
- potkonsolidiranoj osnovi.

Hrvatska narodna banka utvrđuje OSV kreditne institucije na pojedinačnoj i/ili potkonsolidiranoj i/ili konsolidiranoj osnovi.

3. Bodovi za utvrđivanje kreditne institucije kao OSV kreditne institucije izračunavaju se na osnovi skupa kriterija za bodovanje sistemske važnosti koji se sastoje od sljedećih kategorija:

- veličina kreditne institucije
- značenje kreditne institucije za gospodarstvo RH
- složenost kreditne institucije
- povezanost kreditne institucije s financijskim sustavom.

4. Svaki od navedenih kriterija sastoji se od jednog ili više obveznih pokazatelja, prikazanih u Tablici 1. Pokazatelje u sklopu svakoga kriterija važe se jednakim težinskim faktorom u odnosu na druge pokazatelje u sklopu istoga kriterija.

¹ <http://www.eba.europa.eu/documents/10180/930752/EBA+GL+2014+10-Compliance+Table-Guidelines+on+Criteria+for+the+assessment+of+O-SIIS.pdf>

5. Ako pojedini pokazatelj iz Tablice 1. nije dostupan, rabi se primjeren zamjenski pokazatelj. Hrvatska narodna banka odabire i rabi zamjenski pokazatelj.

6. Bodovi za utvrđivanje kreditne institucije kao OSV kreditne institucije za svaku kreditnu instituciju izračunavaju se na sljedeći način:

6.1. Vrijednost pokazatelja svake kreditne institucije podijeli se s ukupnim zbrojem vrijednosti pojedinačnih pokazatelja u svim kreditnim institucijama u RH (relativni pokazatelji važnosti).

6.2. Relativni pokazatelji važnosti iz točke 6.1. pomnože se s 10.000 (deset tisuća) kako bi bili izraženi u baznim bodovima.

6.3. Potom se za svaku kreditnu instituciju izračunavaju bazni bodovi za kategorije navedene u točki 3. tako da se izračuna jednostavni prosjek bodova pokazatelja unutar svake od tih kategorija.

6.4. Naposljetku, za svaku kreditnu instituciju izračunavaju se zbirni bodovi, i to kao jednostavni prosjek bodova za svaku kategoriju navedenu u točki 3.

7. Hrvatska narodna banka kao OSV određuje one kreditne institucije čiji je ukupni zbroj bodova jednak ili viši od 275 baznih bodova. To osigurava primjereno razdvajanje kreditnih institucija prema kriteriju važnosti. Naime, ispod praga preporučenog smjernicama od 350 baznih bodova još se nalazi jasno razgraničena skupina institucija koje znatno odskaku po bodovima od preostalih institucija, a njihovi pojedinačni bodovi svi su redom niži od standardnog praga i kreću se u rasponu od 290 do 309 baznih bodova. Za te se kreditne institucije procjenjuje da imaju elemente sistemske važnosti, pa je iz tog razloga određen prag od 275 baznih bodova kao prag iznad kojeg se određuju kreditne institucije kao OSV kreditne institucije.

8. Za potrebe postupka bodovanja iz točke 6. u nazivnike se mogu uključiti vrijednosti pokazatelja podružnica u državama članicama ili u trećim zemljama ako dobiveni zbroj bodova adekvatno odražava bankarski sektor RH.

9. U postupku bodovanja za podružnice iz trećih zemalja iz točke 8. može se uzeti u obzir sljedeće:

1. sveukupna relevantnost podružnica iz trećih zemalja u domaćem bankovnom sustavu i
2. raspoloživost podataka, usporedivost i primjerenost u smislu aktivnosti podružnica iz trećih zemalja i njihovo određenje kao OSV kreditne institucije, u slučajevima kada je to relevantno za primjenu bonitetnih zahtjeva.

10. Iznimno od točke 8. Hrvatska narodna banka procjenjuje bi li kao OSV trebala biti određena kreditna institucija na temelju bodovanja pokazatelja u nekoj od kategorija iz točke 3. i/ili na temelju dodatnih kvalitativnih i/ili kvantitativnih pokazatelja sistemske važnosti.

11. U slučaju iz točke 10. Hrvatska narodna banka odabire pokazatelje za koje smatra da primjereno odražavaju sistemski rizik u domaćem sektoru ili gospodarstvu Europske unije. Pritom se primjenjuju pokazatelji koji su navedeni u Tablici 1. ili neki od zamjenskih pokazatelja.

12. Kao OSV kreditna institucija ne može biti određena ona kreditna institucija čiji je ukupni zbroj bodova jednak ili manji od 4,5 (četiri i pol) bazna boda.

13. U slučaju kada je kreditna institucija s brojem bodova koji je niži od odabranog praga od 275 bodova iz točke 7. određena kao OSV kreditna institucija, Hrvatska narodna banka u objavi na svojim mrežnim stranicama navodi za takvu kreditnu instituciju i sljedeće informacije:

- koji su pokazatelji korišteni za određenje te kreditne institucije kao OSV kreditne institucije
- zašto su ti pokazatelji relevantni u RH
- sistemska važnost te kreditne institucije s aspekta određenog odnosno određenih pokazatelja.

Tablica 1. Pokazatelji sistemske važnosti razvrstani po sljedećim kriterijima: K1 – veličina kreditne institucije, K2 – važnost kreditne institucije za gospodarstvo RH, K3 – složenost kreditne institucije, K4 – povezanost kreditne institucije s financijskim sustavom:

Kriterij	Pokazatelj
K1	Ukupna imovina (bilančni iznos)
K2	Ukupna vrijednost platnih transakcija u Hrvatskom sustavu velikih plaćanja po kreditnim institucijama – kreditni transferi (odlazna plaćanja)
K2	Depoziti i krediti (uključujući i elektronički novac) primljeni od deponenata iz privatnih (nedržavnih i nefinancijskih) sektora u EU-u
K2	Depoziti i krediti dani primateljima iz privatnih (nedržavnih i nefinancijskih) sektora u EU-u
K3	Ugovorena vrijednost svih nestandardiziranih izvedenih financijskih instrumenata (svih osim <i>futuresa</i>)
K3	Prekogranične obveze (obveze od vjerovnika izvan Hrvatske)
K3	Prekogranična potraživanja (potraživanja od dužnika izvan Hrvatske)
K4	Obveze u financijskom sustavu
K4	Imovina u financijskom sustavu
K4	Iznos izdanih dužničkih vrijednosnih papira

Izvor: HNB

B. Supervizorska ekspertiza

Klasifikacija kreditnih institucija prema izloženom bodovnom pristupu podvrgava se supervizorskoj procjeni s obzirom na sve raspoložive kvalitativne i kvantitativne informacije o sistemske važnosti pojedinih institucija s aspekta procjene potencijalnih posljedica koje bi mogući poremećaj takvih kreditnih institucija generirao u sustavu.

C. Zaštitni slojevi za OSV kreditne institucije

Na temelju tako utvrđenih OSV kreditnih institucija Hrvatska narodna banka određuje visinu zaštitnog sloja koju su pojedinačne OSV kreditne institucije dužne primjenjivati kako bi se adekvatno pokrio navedeni rizik. Na temelju članka 137. stavka 9. ZOKI-ja Hrvatska narodna banka rješenjem će utvrditi svaku OSV kreditnu instituciju i tim rješenjem utvrditi stopu zaštitnog sloja za tu OSV kreditnu instituciju. Stopu zaštitnog sloja za OSV kreditnu instituciju Hrvatska narodna banka određuje uzimajući u obzir pokazatelje sistemske važnosti, povijesne gubitke u sustavu i supervizorske procjene, u relaciji s drugim makrobonitetnim instrumentima kao segmentom koordinirane politike središnje banke usmjerene ka cilju, a to je postizanje i očuvanje financijske stabilnosti². Osnova za određivanje visine zaštitnog sloja jest metoda jednakoga očekivanog učinka, gdje se visina zaštitnog sloja određuje s ciljem minimiziranja utjecaja poremećaja OSV kreditne institucije na cijeli sustav. Unutar zakonski dopuštenog raspona od 0% do 2% stope zaštitnog sloja za OSV kreditnu instituciju mogu u skladu sa supervizorskom ekspertizom biti razvrstane u više razreda.

D. Objava informacija

Nakon što se rješenja o određivanju OSV kreditnih institucija i stope zaštitnog sloja za OSV kreditne institucije dostave svakoj pojedinoj OSV kreditnoj instituciji, Hrvatska narodna banka na svojim će mrežnim stranicama objaviti popis utvrđenih OSV kreditnih institucija.

² Financijska stabilnost, br. 12, Okvir 5. Praćenje sistemskih rizika i oblikovanje makrobonitetne politike, Hrvatska narodna banka, redovne publikacije, 2014. (<http://www.hnb.hr/publikac/financijska%20stabilnost/h-fs-12-2014.pdf>)

Hrvatska narodna banka najmanje jednom godišnje preispituje zaštitni sloj za OSV kreditnu instituciju i obavještava kreditnu instituciju o rezultatima tog preispitivanja te na svojim mrežnim stranicama objavljuje ažurirani popis utvrđenih OSV kreditnih institucija.